

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"א 43028-03-10 ינובסקי נ' קרנית-קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים ואח'

בפני: כב' השופטת ישראלה קראי גירון

מרק ינובסקי ת.ז. 016479693

התובע

נגד

1. קרנית-קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים
2. הראל חברה לביטוח בע"מ ח.פ. 520004078
3. עוסמאן עאסלה ת.ז. 016479693

הנתבעים

חקיקה שאוזכרה:

חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975: סע' 4 (א) (1)תקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956: סע' 35 (1) (ב) לתוספת, 37 (7) א', 37 (8), 37 (8) (ב).תקנות הנכים (מבחנים לקביעת דרגות נכות), תשל"ל-1969: סע' 32 (7) ז IIIתקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (חישוב פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון), תשל"ו-1976: סע' 2 (א), 2 (ב)**פסק דין****מבוא**

1. עניינה של התביעה דנן, עתירה לתשלום פיצויים בגין נזקי גוף שאירעו לתובע בשתי תאונות דרכים. התביעה הוגשה בהתאם להוראות חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים התשל"ה – 1975 ותקנותיו (להלן: "החוק או התקנות" בהתאמה).

2. ואלו העובדות הרלוונטיות לענייננו שאין לגביהן מחלוקת:

- I התובע יליד 20.10.1963 נשוי פלוס שני ילדים, רואה חשבון במקצועו. התובע שותף במשרד רואה חשבון בחיפה ומרצה באוניברסיטת חיפה.
- II התובע נפצע בתאונת דרכים ראשונה ביום 14.2.09 (להלן: "התאונה הראשונה") עת רכב על אופניו במסגרת קבוצת רוכבי אופניים. רכב שחלף על פני התובע ובצמוד לו הדפו והביא לנפילתו. בהעדר פרטים רלוונטיים של הרכב הפוגע הגיש התובע תביעה בגין תאונה זו כנגד קרנית הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים (להלן: "קרנית").

- ביום 6.7.2011 ניתנה החלטת ביניים שהפכה חלוטה לפיה תפצה קרנית את התובע בשיעור 75% מסכום הפיצויים שיפסק.
- III התובע נפצע בתאונת דרכים נוספת ביום 19.10.09 (להלן: "התאונה השנייה") גם זאת שעה שרכב על אופניו במסגרת פרטית. התובע נפגע בתאונה זו על ידי רכב נהוג בידי מר עוסמאן עאסלה המבוטח על ידי הנתבעת 2 (להלן: "הראל").
- IV בתאונה הראשונה נפגע התובע בכתפו. מומחה מטעם בית המשפט ד"ר וולפין אשר בדק התובע ביום 12.9.2010 קבע כי לתובע נותרה נכות צמיתה בשיעור 10% לפי סעיף 35 (1) (ב) לתוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה) תשס"ז – 1956 (להלן: "תקנות המוסד לביטוח לאומי").
- V כתוצאה מהתאונה הראשונה קיבל התובע טיפול רפואי ובוצע ביום 19.2.09 קיבוע בידו. נטען כי כתוצאה מהתאונה הראשונה התובע היה בחופשת מחלה וקיבל אישור אי כושר לעבוד למשך חודשיים וחצי עד יום 30.4.09 ונזקק לטיפולי פיזיותרפיה משך ארבעה חודשים. אין מחלוקת כי לאחר תקופת אי הכושר שב התובע לעבודה מלאה ושב לעסק בספורט.
- VI בתאונה השנייה נפגע התובע בגבו. בפגיעה נגרם לתובע שבר בגוף חוליה L2 בעמוד השדרה. התובע התלונן על בעיות בהגבלת תנועות בגבו וכן על בעיות נוירולוגיות. פרופ' וולפין אשר בדק התובע קבע כי לתובע נותרה בגין הפגמות תוצאה מהתאונה השנייה נכות צמיתה בשיעור 10%. זאת בגין מצב לאתר שבר בחוליה L2 בהתאם לתקנה 37 (8) (ב). לא נקבעו אחוזי נכות בגין הפגימה עליה התלונן התובע בגין הגבלה בתנועות עמוד שדרה מותני.
- בנוסף פרופ' ירניצקי מומחה בתחום הנוירולוגיה קבע כי לתובע נותרה נכות לצמיתות בשיעור 5% בגין הפחתה בתחושה בירך ימין קדמית וצידית. במהלך ההליך ביקש התובע להסתמך על חוות דעת אורטופדית נוספת מטעם ד"ר יוסף וייס שניתנה ביום 29.5.2011 לבקשת הראל במסגרת תביעה אחרת שהגיש נגדה התובע. מדובר בתביעה לתשלום תגמולים במסגרת פוליסת ביטוח חיים שהגיש התובע והכל בגין נזקיו עקב התאונה השנייה. הראל בתביעה הנוספת מינתה מטעמה אורטופד, ד"ר וייס אשר בדק התובע וקבע כי לתובע נכות בשיעור 20% נכות לצמיתות בגין הגבלה בינונית בתנועות עמוד השדרה. יצוין כי ד"ר וייס לא מצא כי לתובע נותרה נכות נוירולוגית עקב התאונה השנייה.
- ב"כ הראל התנגד להגשת חוות דעת זו ואילו ב"כ התובע טען שמדובר ב"הודאת בעל דין" משום שנערכה לבקשת הראל.
- VII בגין התאונה השנייה אושפז התובע למשך שבעה ימים בבית החולים רמב"ם ולאחר מכן בבית החולים אלישע לצורכי שיקום עד יום 20.11.09. בסך הכל אושפז התובע בגין התאונה השנייה ל – 33 ימים.
- לאחר התאונה השנייה אושרו לתובע חמשה חודשים ימי אי כושר. התובע שב לעבודה חלקית בת מספר שעות במשרדו ביום 19.3.2010 ולאחר מכן לעבודה מלאה אם כי לטענתו אין ביכולתו לעבוד היום כבעבר.

המחלוקות בין הצדדים

1. באשר לתאונה הראשונה אין מחלוקת רבות בין הצדדים מלבד לעניין גובה סכום הפיצוי. שני הצדדים מסכימים כי אם זכאי התובע לפיצוי כלשהו הרי זה בגין כאב וסבל ובגין הפסד השתכרות לתקופה בה שהה התובע באי כושר עד לשובו באופן מלא לעבודה. אין מחלוקת כי לפגימת התובע בתאונה הראשונה אין השפעה על תפקודו של התובע ממועד התאונה השנייה. זאת משום שקודם לתאונה השנייה כבר שב התובע לתפקוד מלא בעבודתו ובחייו ואף שב לעסוק בספורט (רכיבה על אופניים) ובמסגרת זו נפגע בתאונה השנייה. כן קיימת מחלוקת בין הצדדים באשר לגובה השתכרותו של התובע בתקופת אי הכושר לאחר התאונה הראשונה ולעניין זה מצטרף ב"כ קרנית לטיעוני ב"כ הראל. עוד קיימת מחלוקת האם בקביעת פיצוי בגין כאב וסבל יש לנכות סכומים בגין גילו של התובע.

2. באשר לתאונה השנייה המחלוקות העיקריות בין הצדדים הם כדלקמן:

- I מהי נכותו האורטופדית של התובע עקב נזקיו בתאונה. לטענת ב"כ התובע מומחה בית המשפט ד"ר וולפין שגה משלא הקנה נכות נוספת לתובע בגין פגימה שאין מחלוקת כי קיימת אצל התובע, והיא הגבלת תנועה בעמוד שדרה מותני. לטענת ב"כ הראל למגבלה זו, אם קיימת אצל התובע, אין קשר לתאונה. עוד סובר ב"כ התובע כי יש להכפיל הנכות שהוקנתה לתובע בתחום האורטופדי משום שלתובע מגבלות אורטופדיות בינוניות והתקנה שעל פיה קבע המומחה הרפואי את נכותו הצמיתה אינה מתאימה למצבו. ב"כ הראל מנגד טוען כי לא היה מקום להקנות נכות נזירולוגית לתובע עקב פגיעותיו בתאונה השנייה.
- II מהי דרגת נכותו התפקודית של התובע והאם נכותו הרפואית משפיעה על יכולתו של התובע לעבוד באופן מלא כרואה חשבון והאם נכותו השפיעה, משפיעה ותשפיע על שכרו ותפקידיו בחברת רואה החשבון בה הוא שותף.
- III כיצד יש לחשב הפסדיו של התובע בגין הפסדי שכר בעבר ובעתיד שנגרמו בגין פגימותיו הרפואיות עקב התאונה השנייה. הצדדים חלוקים ביניהם האם קיים קשר סיבתי בין התאונה השנייה והנזקים שנגרמו בעטיה לתובע ובין שינויים שחלו במשרדו. בגדר מחלוקת זו יש להכריע האם יש לפסוק גם פיצוי בגין אובדן נכסים הוניים קרי בגין אובדן האפשרות של התובע לרכוש 25% נוספים ממניות פירמת רואה החשבון בה עבד (להלן: "העסק"). הצדדים חלוקים גם בשאלה האם התובע זכאי לפיצוי בגין העובדה כי עקב אי רכישת 25% מניות נוספים בעסק איבד יכולתו להיות בעל שליטה בעסק והוא בפועל רק בעל 40% ממניות העסק. כן יש לדון בשאלה האם זכאי התובע לפיצוי בגין הצורך להכניס שותפים נוספים לעסק בשל מגבלות התובע עקב התאונה השנייה. בגדר מחלוקת זו יש לדון איזו מחוות הדעת הכלכליות שהוגשו בתיק זה, אם בכלל, יש לאמץ. במסגרת ניהול ההליך הוגשה בראשונה חוות דעת כלכלית מטעם רואה החשבון

אייל ויינשטיין מטעם הראל. לאחר מכן ובתגובה לחוות דעת זו הוגשה חוות דעת מטעם התובע שנערכה על ידי רואה חשבון שגיאה בן שלוש. בנוסף מונה מומחה כלכלי מטעם בית המשפט מר גרין – כלכלן.

ניהול ההליך

1. ההליך החל להתברר בפני כב' השופט ברלינר. בהסכמת הצדדים נדונה בתחילה שאלת אחריות קרנית לפיצוי התובע עקב נזקיו בתאונה הראשונה. בהחלטה מיום 6.7.2011, לאחר שמיעת טענות הצדדים, קבע כב' השופט ברלינר כי קרנית תפצה התובע בשיעור 75% מסך הפיצוי שיקבע.
2. במהלך ההליך הגישו הצדדים תחשיבי נזק מטעמם לצורך קבלת הצעה. משלא הבשיל המשא ומתן בין הצדדים היה צורך לשמוע ראיות בהליך. החלק הארי של ראיות הצדדים הוקדש לליבון שאלות כלכליות חשבונאיות בכדי לקבוע האופן הנכון לפיו יש לחשב הפסדי השתכרות והפסדים כלכלים אחרים שטען התובע כי ספג בגין פגיעותיו בתאונות. התובע טען כי עובר לתאונה הוא היה בעל מניית בשיעור 31.5% ממשרד רואי חשבון בו היה שותף. נטען כי במסגרת עבודתו במשרד התובע קיבל שכר הן ישירות מהשותפות והן באמצעות חברה. בנוסף נטען כי התובע עבד כמרצה באוניברסיטת חיפה. התובע טען כי לאחר התאונות ועקב מצבו הוא איבד מקומו כבעל מניית בשיעור 31.5% בעסק, נאלץ להכניס לעסק שותפים צעירים כדי להבטיח המשך קיומו והכנסותיו וכי בגין כך נפגעו ויפגעו בהכנסותיו.
3. בנוסף, במהלך ההליך ביקש ב"כ התובע לחקור המומחה הרפואי ד"ר וולפין. זאת לאחר ששלח אליו שאלות הבהרה. ביום 23.1.2013 יום לפני המועד הקבוע לחקירת פרופ' וולפין הגיש ב"כ התובע הודעה כי הוא מוותר על הצורך בחקירת פרופ' וולפין, למרות שהוא חולק על קביעותיו. לטענת ב"כ התובע הוא עשה כן משום שעניינה של המחלוקת עם פרופ' וולפין היא פרשנות משפטית לסעיפי הליקוי הקבועים בתקנות לביטוח לאומי (קביעת דרגת נכות מעבודה) תשט"ז - 1956. ב"כ התובע שב והעלה במועד מאוחר יותר בקשתו לחקור את פרופ' וולפין לאחר שכאמור ויתר על הצורך לעשות כן. ביום 31.12.2013 ניתנה החלטה הדוחה בקשה מאוחרת זו.
4. לצורך מתן הכרעה בהליך זה (לאחר מתן החלטת הביניים של כב' השופט ברלינר לעניין התאונה הראשונה) נשמעו עדויות התובע, שותפו רואה החשבון חגי לוי, המומחה מטעמו רואה החשבון מר שלוש. כן נחקר המומחה מטעם בית המשפט מר משה גרין. לאחר חקירת המומחה ובעקבות בקשה להגיש מסמכים נוספים נחקר התובע פעם נוספת בישיבת יום 9.10.2013. מטעם הנתבעים נחקרו המומחה רואה החשבון מר וינשטיין, החוקר מר ניר נווה.

כאמור, בקשת התובע להתיר שמיעת עדותו של המומחה הרפואי פרופ' וולפין נדחתה בהחלטה מיום 31.12.2013 והצדדים התבקשו להגיש סיכום טענותיהם.

דיון והכרעה

הנכות הרפואית של התובע

5. כאמור אין כל ויכוח כי בעקבות התאונה הראשונה נותרה לתובע נכות צמיתה בתחום האורטופדי בשיעור 10% בגין הפגימה בכתפו. אין מחלוקת כי נכות זו לא פגמה בכושרו של התובע לשוב לעבודה מלאה.

המחלוקת היחידה בין הצדדים באשר לדרגת הנכות הרפואית של התובע הינה בנוגע לנכות הצמיתה שנותרה לתובע בגין התאונה השנייה.

6. לאחר שעיינתי בכל החומר הרלוונטי אני סבורה כי:

I אין ממש בכל טענות הנתבעים באשר לנכותו הצמיתה של התובע בתחום הנורולוגי ואין כל סיבה שלא לאמץ במלואה חוות דעת פרופ' ירניצקי לעניין זה.

II אשר לנכות האורטופדית יש מקום לקבל טיעוני ב"כ התובע באשר לטעות שנפלה בחוות דעת פרופ' וולפין. לטעמי זה נמנע ללא סיבה סבירה מלהעניק לתובע נכות צמיתה נוספת ונפרדת בגין הגבלה בתנועות עמוד שדרה מותני. מדובר בנכות נפרדת ואחרת מהנכות שנקבעה לתובע בגין שבר בגבו של התובע שנגרם עקב התאונה השנייה. מאידך אין מקום לקבל טיעוני ב"כ התובע באשר לצורך להוסיף אחוזי נכות מעבר לאלו שנקבעו על ידי פרופ' וולפין בגין טענות לפיה מוגבלותו של התובע הינה מעבר למה שנקבע ונמצא על ידי המומחה מטעם בית המשפט. בהתאמה יש מקום לקבוע כי לתובע נותרה נכות אורטופדית בשיעור 10% בגין התאונה השנייה עקב השבר בגבו ונכות נוספת בשיעור 10% בגין הגבלה תנועתיות בעמוד שדרה מותני ובנוסף נכות נורולוגית בשיעור 5%.

לא מצאתי כל אינדיקציה כי ההגבלה בתנועות עמוד שדרה מותני נובעת ממצב קודם או משינויים ניוונים שאינם קשורים לפגיעות התובע שנגרמו עקב התאונה השנייה.

III בהתאמה נכותו הרפואית המצטברת לצמיתות של התובע הינה:

בגין הפגימה בכתפו – 10%. (תאונה ראשונה).

בגין השבר בגבו – 10%. (תאונה שנייה).

בגין הגבלה בתנועות עמוד שדרה מותני – 10%. (תאונה שנייה).

בגין הנכות הנורולוגית – 5%. (תאונה שנייה).

ובסך הכל – 30.745%, 10% מהם בגין התאונה הראשונה.

7. לעניין טענות ב"כ הנתבעים באשר לחוות דעת פרופ' ירניצקי וקביעותיו לא מצאתי ממש בטיעונים אלה. צודק ב"כ התובעים בטיעוניהם בסיכומי התשובה כי מומחה בית משפט אינו מגובל בקביעותיו רק לקביעות על פי תקנות ספציפיות. אין ממש בטענה כי מומחה בית המשפט מוסמך לקבוע נכותו של אדם רק בהתאם לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה) תשט"ז – 1956 (להלן: "תקנות המל"ל"). לתקנות אלו אין מעמד בכורה או ייחודי בתביעה שעניינה פיצויים לנפגעי תאונות דרכים.
- אין זה נכון כי אין סעיף בתקנות כלשהן המצדיק קביעותיו של פרופ' ירניצקי בנוגע לנכות אותה קבע בחוות דעתו. נכות כזו קיימת בתקנות הנכים (מבחנים לדרגת נכות) תשט"ז – 1965 (להלן: "תקנות הנכים") ואין כל פגם בהפניה לתקנות אלו. מדובר בתקנות עדכניות יותר וטענות ב"כ התובע לעניין זה נכונות. אין בטיעוני ב"כ הראל השגה כלשהי באשר לנכונות ממצאיו של פרופ' ירניצקי בחוות דעתו ואין כל טענה כי הליקוי אותו מצא אצל התובע ובגינו הוענקה על ידו נכות צמיתה אינו קיים, מוגזם או כל טענה אחרת. משכך ובשל טענות ב"כ התובעים בסיכומיו אין מקום לדחות קביעת המומחה הרפואי מטעם בית המשפט שהוא ידו הארוכה של בית משפט זה רק משום שהסתמך על תקנות אחרות בחוות דעתו מתקנות המוסד לביטוח לאומי. עוד אציין כי הימנעות ב"כ הנתבעות ממשלוח שאלות הבהרה בעניין זה או מזימון פרופ' ירניצקי לחקירה תומך במסקנתי זו. כמו כן שיתי ובדקתי האמור בתקנה 32 (7) ז III לתקנות הנכים ולא מצאתי מקום לטענה כי האמור בתקנה זו אינו תואם ממצאי פרופ' ירניצקי במקרה דנן.
8. לעניין טענות ב"כ התובע באשר לנכות אורטופדית צמיתה בגין הגבלות בעמוד שדרה מותני אצל התובע, יש ממש בטענה כי מדובר בנכות נפרדת מדרגת הנכות הצמיתה שהוענקה לתובע בגין התאונה השנייה על ידי פרופ' וולפין רק בגין מצב שלאחר שבר של גוף חוליה L2 אשר התחבר תוך דחיסה ועיוות צורה, על פי סעיף 37 (8) (ב) לתקנות המוסד לביטוח לאומי. עיון בחוות דעת פרופ' וולפין מלמד כי זה אכן מצא אצל התובע מצב של הגבלה בדרגה קלה בטווח התנועות של עמוד השדרה המותני ללא גרעון ניאורולוגי אובייקטיבי. זאת כאמור בסעיף 3 בעמוד האחרון לחוות דעתו מיום 14.11.2010. על העובדה כי ייתכן וקיים נזק קל שורשי בחוליות L2-3 שמאל חזר פרופ' וולפין בתשובותיו לשאלות הבהרה ביום 1.5.2011. השאלה המשפטית שנותר לדון בה, כאשר אין מחלוקת בין הצדדים בנוגע לממצאי פרופ' וולפין, הינה האם ממצא זה מזכה את התובע בדרגת נכות נפרדת ונוספת מזו שהוענקה לו בגין השבר בגוף החוליה שנמצא אצל התובע כתוצאה מהתאונה השנייה. אין מחלוקת כי בתקנות המל"ל קיים סעיף נפרד בגינו יש להעניק נכות, אם נמצאה אצל אדם מסוים הגבלה קלה בתנועות עמוד שדרה מותני. מדובר בסעיף 37 (7) א' זאת בנפרד מדרגת נכות צמיתה בגין שבר של גוף חוליה כאמור בסעיף 37 (8) לאותם תקנות.
- לפיכך משקבע המומחה פרופ' וולפין כי אצל התובע קיימת הגבלה קלה בתנועות עמוד שדרה מותני וכן שבר בחוליה אין מקום להעניק דרגת נכות צמיתה רק בגין שבר בחוליה. זאת גם אם סובר אותו מומחה שההגבלה בתנועות עמוד שדרה מותני הינה קלה ואינה גורמת לבעיות מיוחדות. למצב כזה בדיוק כיוון האמור בסעיף 37 (7) א' לתקנות. לפיכך יש

להעניק לתובע דרגת נכות צמיתה נוספת בשיעור 10% כנטען על ידי באי כוחו. אין כאן דחיית הנקבע על ידי מומחה מטעם בית המשפט בכל הנוגע לתחום רפואי, אלא תיקון השמטה בגין טעות בהפעלה נכונה של האמור בתקנות הרלוונטיות ובית משפט זה מוסמך לעשות כן. זאת גם אם המומחה בסופו של יום לא נחקר בבית המשפט משום שב"כ התובע ויתר על הצורך לעשות כן.

אציין כי שבתי ובדקתי טענות ב"כ הנתבעות והמסמכים הרלוונטיים לענייננו ואיני סבורה כי פרופ' וולפין, אשר כאמור מצא נזק קל שורשי בעמוד שדרה מותני אצל התובע, סבר כי מדובר בנזק שאינו קשור סיבתית לפגיעה שנגרמה אצל התובע עקב התאונה השנייה. לטעמי העובדה שפרופ' וולפין נמנע מהענקת נכות נוספת לתובע בגין פגיעה בעמוד שדרה מותני נובעת מהנחתו כי מדובר בפגיעה קלה שאינה גורמת לנזק ולא מן העובדה כי הפגיעה בעמוד שדרה מותני אינה נובעת מהתאונה. בתשובותיי לשאלות הבהרה מיום 1.5.2011 קובע פרופ' וולפין מפורשות כי בדיקת ENG שנעשתה לתובע לאחר התאונה הדגימה תמונה מתאימה לפגיעה שורשית L2-3 משמאל.

9. לא מצאתי ממש בטענות ב"כ התובע בנוגע לתקפות חוות דעת פרופ' וולפין בכל הנוגע לממצאיו הרפואיים האחרים. לא מצאתי ממש בטענה כי נכותו הצמיתה של התובע צריכה להיות גבוהה יותר מזו שנקבעה על ידי פרופ' וולפין וזאת בהסתמך על תעודות רפואיות אחרות וחוות דעת נוספת אשר לא היה מקום להסתמך עליה בנסיבות המקרה דנן. זאת גם אם חוות דעת זו נערכה על ידי מומחה רפואי שמונה על ידי הנתבעת 2 בהתייחס לתביעה אחרת על פי פוליסה פרטית.

לעניין זה צודק ב"כ הנתבעות 1-2 כי טענות ב"כ התובע הינן בתחום הרפואה, ומבקשות ללא הצדק סביר וראיות מספיקות כי בית המשפט יתערב בתחום מומחיותו של המומחה וישנה קביעותיו הרפואיות. לא ניתן לקבל טענה כי יש לדחות פרשנות מומחה רפואי לממצאים רפואיים שמצא בבדיקותיו הקליניות ובבדיקות הדמייה שנעשו ולקבוע כי מצבו הרפואי של התובע חמור יותר מזה שנמצא על ידי המומחה, רק על סמך תלונות התובע שנדחו באופן סביר על ידי המומחה. לעניין זה צודק ב"כ הנתבעות 2-3, משמוצתה זכות התובע לשלוח למומחה שאלות הבהרה וזה עמד על דעתו, ומשויתר ב"כ התובע בזמן אמת על זכותו לחקור את המומחה בכל הנוגע לתהיות בנושאים רפואיים וקביעות רפואיות שעולות מחוות דעתו של המומחה אין מקום לקבוע כי יש לדחות חוות דעת מומחה רפואי רק בשל טענת ב"כ התובע כי חוות הדעת המקצועית הרפואית של המומחה מטעם בית המשפט החמירה מדי עם התובע. ההלכות כי לא בנקל ידחה בית המשפט קביעותיו הרפואיות של מומחה מטעמו ידועות ובמקרה דנן לא מצאתי נסיבות חריגות המצדיקות דחיית חוות דעת פרופ' וולפין בכל הנוגע להערכתיו הרפואיות את מצבו הרפואי של התובע. איני סבורה כי הוכח בפני כי מצבו הרפואי של התובע חמור מזה שנקבע על ידי פרופ' וולפין. איני סבורה עוד כי התובע "קופח" על ידי פרופ' וולפין או כי נפגע משלא התאפשר לו פעם נוספת בשלב מאוחר מאוד לאחר שמיעת הראיות בתיק זה לחזור בו מויתורו הקודם לחקור את פרופ' וולפין (משלא נעניתי לדרישתו המאוחרת לזמן שוב את פרופ' וולפין לחקירה). לעניין זה צודק ב"כ הנתבעות 2-3 בטענותיו, מדובר היה בהתנהלות בלתי סבירה הגורמת

לסרבול הליכי משפט במיוחד כאשר עסקינן בטענות לא מבוססות דיין כנגד קביעות רפואיות שקבע מומחה רפואי מטעם בית המשפט לאחר בדיקה והערכה שעשה תוך שהוא מבסס כראוי קביעותיו. איני סבורה אפוא בכפוף לאמור לעיל כי ישי לשנות קביעות פרופ' וולפין באשר לדרגת נכותו הצמיתה של התובע מעבר להוספת הנכות על פי סעיף 37 (7) א' כאמור לעיל.

אני סבורה עוד כי אין להתיר קבלת חוות דעת נוספת ואחרת בהליכים אחרים שניהלו הצדדים משמונה בתיק זה מומחה על פי דין וזה נתן חוות דעתו. קבלת טענות ב"כ התובע לעניין חוות דעת ד"ר וייס מאיינת האמור בחוק ובתקנותיו.

10. לאור כל האמור לעיל ובהתאמה לאמור בסעיף 6 לפסק הדין נכותו הרפואית הצמיתה של התובע תהיה בשיעור 30.745% או במעוגל 31%.

הנכות התפקודית של התובע

11. אין מחלוקת כי נכותו הרפואית הצמיתה של התובע כתוצאה מהתאונה הראשונה לא מנעה ממנו לשוב לתפקוד מלא. התובע שב לתפקוד מלא בעבודתו ואף לעיסוקיו הספורטיביים במהלכם נפגע בתאונה השנייה. בשל כך יש לקבל טיעוני ב"כ הנתבעת מסי' 1 כי אין שוני בין הנכות הרפואית והתפקודית שנגרמה לתובע עקב התאונה הראשונה ואין לנכות זו השפעה על תפקידו העתידי של התובע.

12. באשר לנכותו הצמיתה התפקודית עקב התאונה השנייה, לאחר שבחנתי כל טענות הצדדים והמסמכים הרלוונטיים אני סבורה כי נכון במקרה דנן לאמץ ההלכה הפסוקה לפיה שיעור הנכות הרפואית מהווה אבן בוחן לקביעת שיעור הנכות התפקודית. במקרה דנן לטעמי יש לקבוע זהות בין הנכות הרפואית שנותרה לתובע עקב התאונה השנייה והנכות התפקודית. מחד יש בפנינו מקרה בו נגרמה לתובע כתוצאה מהתאונה השנייה נכות משמעותית מנגד מדובר בתובע שהוא רואה חשבון ומרצה באוניברסיטה. התובע אינו עוסק בעבודה פיסית קשה ואין מחלוקת כי שב לעבודה סדירה אם כי לטענתו רווחיו קטנו ויכולתו לשבת שעות רבות במשרד פחתה ובהתאמה פחתה יכולתו לדאוג להבאת קליינטים נוספים למשרד ולשמש "שר חוץ" מצליח עבור המשרד כבעבר. אני סבורה כי שיבתו של התובע לעבודה בסמוך לתאונה הראשונה כמו גם שיבתו לפעילות ספורטיבית וכן שיבתו לעבודה מספר חודשים לאחר התאונה השנייה והתמדתו בעבודה בשני מקומות אם כי בשינויים אשר לטענתו הקטינו במידה מסוימת הכנסותיו בפועל וסיכויי להגדיל הכנסותיו שונים מלמדים כי אכן יש מקום לקבוע דרגת נכותו התפקודית הצמיתה על פי דרגת נכותו הרפואית כתוצאה מהתאונה השנייה. עניין זה יאזן נכון בין טענת ב"כ התובע לפגיעה ממשית ביכולות התובע להרבות הכנסותיו בעבודה מאומצת נמרצת עקב התאונה והצורך להיעזר יותר בעבודת שותפיו ובין טענות הנתבעים כי בפועל שב התובע לעבודה סדירה כמקודם וטענותיו או הימנעותו מלהגדיל הכנסותיו נובעת מרצון להאדיר הפיצוי שיכול הוא לקבל מתביעה זו. אציין כי לא שוכנעתי שהפסדים שטען התובע כי ספג בגין אופן ניהול משרדו

לאחר התאונה השנייה נובעים כולם ממגבלותיו הפיסיות. כן לא שוכנעתי כי לאורך זמן לא שב התובע לתפקוד מלא כמקודם במשרדו מבחינת שעות עבודה וכי יכולותיו הנוכחיות שונות באופן בולט מיכולותיו לפני התאונה באופן המחייב קביעה כי עסקינן במקרה בו נכותו התפקודית של התובע שונה בהרבה מנכותו הרפואית. אין לשכוח כי מדובר בתובע שהוא בעל דרגת נכות רפואית לא מבוטלת אשר שב לעבודה סדירה, עובד כמקודם בשתי עבודות אם כי נטען כי הכנסותיו שונות והוא נעזר יותר בשותפיו ומשלם עבור כך בהקטנת הכנסותיו. למקרה כזה בדיוק נועדה הקביעה לפיה דרגת נכות רפואית של תובע זהה לדרגת נכות תפקודית. זאת במיוחד כאשר לא נסתרו הטענות לעניין שעות עבודתו הארוכות של התובע במשרדו, העובדה שעובד בשתי עבודות ויכולותיו הפיסיות כעולה גם מדוחות המעקב אחרי התובע והסרטים שהועברו לעיוני ומישיבתו הממושכת של התובע באולם בית המשפט.

I כאב וסבל

13. לעניין זה יש לדון ראשית בטענות ב"כ התובע בכל הנוגע לנזקי התובע עקב התאונה הראשונה. טוען ב"כ התובע כי בנוגע לתאונה הראשונה יש לחשב נזקי התובע בגין רכיב כאב וסבל ללא ניכוי גיל. אין מחלוקת כי כתוצאה מהתאונה הראשונה נקבעה לתובע נכות צמיתה בשיעור 10%. ב"כ התובע מבקש לפסוק נזקי התובע בגין רכיב כאב וסבל לפי סעיף 2 (ב) לתקנות פיצוי לנפגעי תאונות דרכים (חישוב פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון) תשל"ן – 1976 (להלן: "תקנות הפיצויים") ואולם אינו מסביר מדוע. אין מחלוקת כי בכל הנוגע לנזק התובע בגין התאונה הראשונה התובע כן זכאי לפיצוי על פי סעיף 2 (א) לתקנות הפיצויים, ולא חל בעניינו, לאור דרגת נכותו, סעיף 2 (ב) לתקנות הפיצויים. לפיכך לא ברור מניין סמכותו של בית משפט זה לפסוק פיצויים בעניינו של התובע על פי תקנות הפיצויים ללא ניכוי גיל. שבתי ועינתי בפסקי הדין אליהם הפנה ב"כ התובע בסיכומיו (בסעיף 53) ולא מצאתי בהם רלוונטיות לעניינו, מקום בו נקבעה לתובע נכות על פי דין בשיעור 10% בגין נזקים עקב התאונה הראשונה. בכך שונות נסיבות המקרה דנן באופן מהותי משני פסקי הדין שניתנו בבתי משפט השלום אליהם הפנה ב"כ התובע בסיכומיו (בסעיף 53). לא בכדי לאחר קבלת סיכומי ב"כ הנתבעת 1 לא השיב התובע דבר בסיכומי התשובה מטעמו לעניין זה.

14. משכך אין מקום לפסוק לתובע פיצוי בגין הרכיב הלא ממוני כתוצאה מהתאונה הראשונה מעבר לנקבע על פי חוק קרי על פי דרגת נכותו הצמיתה בשיעור 10% ובניכוי גיל. בסך הכל יעמוד אפוא הפיצוי בגין נזק לא ממוני על סך של 16,129.30 ₪ בגין התאונה הראשונה.

15. אשר לרכיב הלא ממוני עקב התאונה השנייה בגין תאונה זו נותרה לתובע נכות צמיתה בשיעור 20.749% או במעוגל 21% והתובע אושפז למשך 33 ימים, בהתאמה יעמוד שיעור הפיצוי בגין הרכיב הלא ממוני עקב התאונה השנייה על סך 45,990.60 ₪.

II הוצאות רפואיות, עזרת צד ג' והוצאות נסיעה וניידות מוגברת

16. אשר לתאונה הראשונה אין מחלוקת כי לתובע נגרם שבר בכתפו וכי לאחר חודשיים וחצי אי כושר שב התובע לעבודה מלאה ולפעילות ספורטיבית.

התובע עצמו בסיכומיו דורש כפיצוי בגין הוצאותיו הממוניות עקב התאונה הראשונה רק פיצוי בגין עזרת צד ג' לחודשיים וחצי. בגין התאונה הראשונה נדרש עוד החזר הוצאות על פי קבלות רק בסך 25 ₪. כמו כן לא הוצגה ראיה הנתמכת בקביעות מומחה בית המשפט לפיה יהיה זקוק התובע בגין נזקיו עקב התאונה הראשונה לעזרת צד ג' עתידית, טיפולים רפואיים או תהיה לו מגבלה בניידות.

בהתאמה, לאור טענות שני הצדדים בסיכומיהם והעדר תגובה בסיכומי התשובה מטעם ב"כ התובע לסיכומי ב"כ הנתבעת 1 יעמדו נזקיו של התובע בגין התאונה הראשונה ברכיבי נזק אלו בסך של 4,000 ₪.

17. אשר לתאונה השנייה נטען כי התובע היה במצב סיעודי לאחר התאונה השנייה למשך חמישה חודשים וכי עד היום אינו מסוגל לעזור במטלות הבית השוטפות. נטען כי התובע הוציא עקב התאונה השנייה הוצאות רבות בסך של כ- 40,000 ₪ לרבות הוצאות בגין הצורך להיזקק לטיפולי פיזיותרפיה והידרותפיה. נטען עוד כי התובע נרשם למכון כושר כדי להמשיך בטיפולי שחיה דרושים לו עקב נכותו וכי הוא מתקשה בריצה למרחקים ארוכים. מטעם ב"כ הנתבעים 2-3 נטען כי למעט הכרה בזכאות התובע לפיצוי בגין הצורך להיזקק לעזרת צד ג' בעבר אין מקום להיעתר לדרישותיו הנוספות. נטען כי התובע הוציא הוצאות שאינן דרושות לו כתוצאה מפגיעותיו בתאונה. נטען כי מומחים רפואיים לא קבעו כי לתובע בעיה בניידות או צורך ספציפי לטיפול פיזיותרפיה והידרותפיה או צורך להיזקק לשיעורי שחיה טיפוליים לאורך כל חייו כתוצאה מהנזק לגבו. עוד נטען כי מרבית הוצאותיו הנטענות של התובע מכוסות על ידי קופת חולים.

18. לאחר שבחנתי כל טענות הצדדים ובחנתי הקבלות שצרף התובע וכן קביעת המומחים הרפואיים שמונו בתיק זה אשר אכן לא ציינו צורך ספציפי של התובע בטיפולים הידרותרפיים, טיפולים באמצעות שחיה או מגבלת ניידות אני סבורה כי יש לאמוד נזקיו של התובע בעניינים שנדונו לעיל עקב התאונה השנייה באופן גלובלי בלבד. אני סבורה כי הוכח בפני שקיים צורך לקבוע פיצוי עתידי לתובע עקב ראשי הנזק שפורטו לעיל לאור מצבו הנוכחי של התובע וטיב נכותו. טענות לעניין היקף הצורך בעזרת צד ג' עתידית והיקף הצורך בהוצאות נסיעה עתידיות לא הוכחו בפניי. בהתאמה ולאחר בחינת כל החומר הרלוונטי אני קובעת פיצוי גלובלי לתובע, עקב ראשי הנזק לעיל בגין נזקיו עקב התאונה השנייה לעבר ולעתיד כדלקמן:

עזרת צד ג' – 100,000 ₪.

הוצאות רפואיות וניידות – 45,000 ₪.

הפסדים ממוניים

הפסדי ממון

19. בעניין זה יש לדון בראש ובראשונה בטענת ב"כ התובעים לפיה נזקי התובע עקב התאונה השנייה הביאו להפסד הכנסה הונית לתובע בגינה ראוי לפצותו בנוסף להפסדי הכנסה שנגרמו לו. לטענת התובע עקב נזקיו בתאונה השנייה הוא נאלץ לוותר על החלום לרכוש עוד 25% ממניות בעסק בו הוא היה שותף. התובע טען כי נבצר ממנו עקב נזקיו בתאונה השנייה, כמתוכנן, לרכוש מניותיו של השותף הבכיר במשרד רואה החשבון בו הוא היה שותף שביקש לפרוש ולהפוך להיות השותף הבכיר. עוד נטען כי עקב אי יכולתו של התובע לתפקד כמקודם הוא נאלץ להכניס שותפים חדשים לעסק ולהתחלק עמם ברווחיו בנוסף לצורך להתחלק עם השותפים הקיימים ברווחיו. בהתאמה ולאור האמור בחוות דעת מטעם התובע בנוגע לשווי ההכנסות בעסק וצפי הכנסות עתידיות סובר ב"כ התובע כי הפיצוי המגיע לתובע עקב הפסד הכנסה הונית בעסקו הינו בשיעור 1,892,000 ₪ או לחילופין על פי קביעת מומחה בית המשפט לעניין זה סך של 629,500 ₪. בנוסף טוען ב"כ התובע כי לתובע נגרם הפסד כספי נוסף בגין אובדן האפשרות להיות השותף הבכיר במשרד רואי החשבון בו הוא עדיין שותף וזאת בדמות אובדן פרמיית שליטה, דבר המקנה הטבות לבעל השליטה. לדידו של ב"כ התובע הפיצוי בגין אובדן ראש נזק זה עומד על סך של 1,050,000 ₪ על פי חוות דעת מומחה רואה החשבון בן שלוש או סך של 74,000 ₪ על פי חוות דעת מומחה בית המשפט מר גרין. אציין כי פיצוי בגין הפסד הכנסה הונית ואובדן פרמיית שליטה נתבע על ידי התובע בנוסף לדרישה לפיצוי בגין הפסד השתכרות. אין מחלוקת כי טענות ב"כ התובע נטענות כולן בנוגע לעיסוקו של התובע כרואה חשבון, שותפותו במשרד רואה חשבון. אין מחלוקת בין הצדדים כי התובע ממשיך לעבוד בעיסוקו כרואה חשבון ואף ממשיך להיות מרצה באוניברסיטה בתחום זה.

20. טענת ב"כ הנתבעות 2-3 הינה כי מן הדין לדחות טענת ב"כ התובע. באופן ספציפי נטען כי:

- I לאור מהות הנזק הנתבע כפופה גם התביעה להפסדים בגין הפסד הכנסה הונית והפסד בגין אובדן פרמיית שליטה למגבלת שלוש הכנסה הממוצעת במשק האמורה בחוק ובתקנות.
- II הפסדים בגין אובדן הכנסה הונית ואובדן פרמיית שליטה הינם בפועל במקרה דנן הפסדי שכר וההפרדה המלאכותית והאסורה שעושה ב"כ התובע בסיכומיו נועדה לעקוף באופן מלאכותי מגבלת שלוש השכר הממוצע במשק. נטען כי ההפסד ההוני הנתען ואובדן פרמיית שליטה כפופים לביצועי פירמת רואי החשבון בו עדיין התובע שותף ולפיכך לא מדובר בנכסים הוניים מניבי פירות המנותקים מעבודת התובע. נטען כי משטוען התובע לזכאות לפיצוי בגין הפסדי שכר עקב תפקודו הלקוי לאחר התאונה בעבודה אין הוא יכול בנפרד לטעון להפסדים הוניים נוספים התלויים גם הם בעבודתו.

III

באופן ספציפי נטען עוד כי לא הוכחו הטענות של התובע לעניין הפסדים הוניים או הפסדים בגין אובדן פרמיית שליטה. לעניין אובדן פרמיית שליטה נטען כי אין להתעלם מן העובדה שהתובע שותף במשרד רואי חשבון לא גדול שכל שותפיו עובדים יחד ואין משמעות פיננסית משמעותית נוספת לבעל פרמיית שליטה. נטען כי אין זה סביר שבמסגרת היחסים שנוצרו בין השותפים במשרד אינטימי יהיה זכאי בעל השליטה במשרד לפרמיה נוספת משמעותית. עוד נטען כי לא הוכח כי כך היה מפרמיית השליטה הייתה בידי השותף הבכיר שפרש. עוד נטען לטעויות ממשיות בחוות הדעת מטעם התובע ומטעם מומחה בית המשפט מר גרין בכל הנוגע לחישובי נזקיו של התובע בגין אובדן הכנסות הוניות ואחרות. נטען כי מומחים אלו הסתמכו על נתונים שגויים שאינם משקפים פעילות נוכחית של משרד רואי החשבון בו עובד התובע.

נטען עוד כי התובע הסתיר מידע רלוונטי מחייב שיכול היה לשמש בסיס נכון לחישוב הפסדיו בגין הפסדי השתכרות לרבות מידע האצור בדוחות למס הכנסה שהוגשו על ידי התובע לאחר תחילת ההתדיינות ומשקפים נכונה וללא צורך השערות וספקולציות את הכנסותיו והוצאותיו. נטען בהתאמה כי חוות הדעת שניתנו בעניינו של התובע ניתנו על סמך נתונים לא מאושרים ולא מאומתים. כן נטען כי העסק בו עובד התובע סבל מקיפאון בהיקף הפעולות ובירידה בהכנסות ללא קשר לתאונות שעבר התובע ועוד לפנייהם, וכי שותפיו הצעירים של התובע היו משתלבים כשותפים במשרד רואי החשבון ללא קשר לתאונה משום שזו דרכו של העולם העסקי.

.21

לאחר שבחנתי כל טענות הצדדים והאמור בחוות הדעת אני סבורה כי אין מקום בנסיבות העניין לקבוע כי בנוסף להפסדי שכר ספג התובע הפסדים הוניים בגין הפסד הכנסה הוני ובגין הפסד אובדן פרמיית שליטה בגינם הוא זכאי לפיצוי נוסף. אני סבורה כי מדובר בפועל בהפסדי הכנסה והשתכרות שכולם כפופים למגבלת שלוש ההכנסה במשק ואין מקום להפריד באופן מלאכותי בין סוגי הפסדים שונים שספג התובע ולהורות על פיצוי נפרד בגין כל אחד מראשי הנזק הנתבעים. עוד אני סבורה כי יש ממש בטענות ב"כ הנתבעים כי חוות הדעת שניתנו בתיק זה הסתמכו על מידע חסר או לא מאושר אשר אינו מאפשר עריכת תחשיב הפיצוי בגין הפסדי שכר על בסיס נתונים עדכניים שמסר התובע. לטעמי התובע ועדיו בתצהיריהם ובעדותם בפני החסירו מידע רלוונטי ונמנעו ללא הסבר סביר מהצגת נתונים עדכניים ואובייקטיביים על פי דוחות שהגיש התובע לשלטונות המס במועדים הרלוונטיים. בכך מנע התובע אפשרות לחשב נזקיו באופן ספציפי על פי נתוני אמת רלוונטיים ולא באופן גלובלי. לפיכך לטעמי הדרך הנכונה לחשב הפיצוי בגין הפסדי השכר שנגרמו לתובע בתאונה השנייה תהיה באופן גלובלי על פי דרגת נכותו ובכפוף מגבלת שלוש ההכנסה הממוצעת במשק. אסביר להלן קביעות אלו.

22. בסיכומיו טוען התובע לזכאות לפיצוי בגין הפסדים שהם לטענתו אובדן נכס הוני הנובע מהפסד ההזדמנות לרכוש עוד מניות בעסק בו הוא עדיין עובד להפוך להיות בעל שליטה בעסק. מדובר אפוא בהפסד היכולת להרוויח יותר מהעסק בו עובד התובע וממנו מתפרנס. ב"כ התובע בעצמו בצטטו את ההלכה בע"א 8181/06 **הכשרת הישוב נ' עיזבון המנוח אטיאס דוד ז"ל**, פסק דין מיום 21.1.2010 (להלן: "**פסק דין אטיאס**") מודה כי הפסיקה יצרה הבדל בין רווחים שמקורם במאמצי תובע ספציפי שהם בבחינת אובדן הכנסה לבין רווחים שמתקבלים מנכס קיים ומקורם בנכס עצמו. לעניין הכנסה זו נפסק כי אין הצדקה להבחין בין הכנסה שמקורה בשכר עבודה לבין הכנסה שמקורה ביזמות עסקית. נקבע כי רווחים מהסוג הראשון קרי הכנסה שמקורה ביזמות עסקית, ובכך מודה גם ב"כ התובע, הינם אובדן השתכרות לכל דבר ועניין ומוגבלים בתקרה הקבועה בסעיף 4 (א) (1) לחוק. רווחים שמקורם בנכס שאינו תלוי במאמצי הנפגע או המנוח במקרה הינם אובדן נכס. במקרה דנן טוען התובע להפסדים שמקורם באובדן רווחים בגין העדר יכולתו למקסם הכנסות עסקו או בשל הצורך להקטין אחזקותיו בעסק בו הוא ממשיך לעבוד וממנו מתפרנס. רווחים אלו תלויים במאמצי התובע להגדיל הכנסות מעסקו וככאלה מהווים אובדן השתכרות וצודק ב"כ הראל בטענותיו לעניין זה.

23. זאת ועוד מצאתי ממש בטענות ב"כ הראל לעניין העדר סבירות לקיומה של הטבה בגין פרמיית שליטה בעסק מסוג זה בו עבד התובע לפני התאונה והוא ממשיך ועובד בה גם עתה. מדובר בעסק לא גדול שבו מספר שותפים לא רב מדי. לא הוכח כי עובר לתאונה זכה השותף הבכיר להטבות רק בגין היותו השותף הבכיר. נהפוך הוא, מדברי העדים שהעידו בפניי מטעם התובע עולה תמונה של שותפים בעסק בו כל שותף עושה כמיטב יכולתו להרבות ההכנסה בעסק, כאשר כל שותף נכון להקרבה ולמאמצים לצורך המטרה המשותפת. כך הוכחה נכונות שותפי התובע לעבודה יתרה כאשר הוא לא היה כשיר לעבוד. כך הוכחה נכונותם לתת הלוואות לעסק. כך הוכח כי שותף ספציפי בעסק, בשל קשיים ארעים בעסק, היה נכון לוותר זמנית על זכאותו למשיכת רווחים גם כדי לאפשר לתובע, למרות טענה כי אינו עובד כמקודם, בשל נכותו, להמשיך ולהתפרנס כמקודם. כך נוצר מצב בו שותף בעסק, כמו חגי לוי, שהיה שותף צעיר ממן אחרי התאונה את שותפיו באופן שהעסק חב לו כספים רבים בגין אי משיכת כספים. כמו כן לא הוכח בשום דרך כי השותף שפרש ומניותיו נקנו על ידי אחרים זכה להטבות יתר בגין היותו השותף הבכיר. משכך לא הוכח כי התובע, אפילו טעיתי במסקנתי לעיל כי מדובר בפועל בטענות להפסדי השתכרות, לא זכה להטבות הנטענות רק משום שלא הפך לשותף בכיר עקב פגיעתו בתאונה.

24. אני שותפה לטענה כי התובע גם כשל מלהוכיח טענותיו באשר להקטנת רווחיו בגין הקטנת רווחי המשרד בכלל או בגין הצורך להכניס שותפים נוספים. זאת כדי שהעסק ימשיך לפעול כמקודם או בגין הצורך להעניק אחוזים גבוהים יותר לשותפים קיימים כדי שאלו יסכימו לפעול להגדלת רווחי העסק במקום התובע, שלא יכול היה לעבוד במלוא המרץ בגלל נכותו. לא נסתרה הטענה כי השינוי ברווחי המשרד נבע בשל אופיו, מצב המשק והיה מתרחש בכל מקום ללא קשר לפגיעת התובע בתאונות. לא נסתרה הטענה לפיה, כל משרד מהסוג בו עבד

התובע לפני התאונה היה נכון לקדם ממילא שותפים צעירים ולקבל שותפים חדשים כדי להזרים דם חדש למשרד ולהבטיח רווחי המשרד, והכל ללא קשר למצבו של התובע לאחר התאונה. עוד לא נסתרה הטענה כי שינויים שחלו ברווחי המשרד קשורים לנסיבות ספציפיות לרבות פרישת שותף בכיר ונטילת לקוחות על ידו או שינויים במצב המשק ובמצב לקוחות המשרד, ולא בהכרח נבעו מתפקודו של התובע לאחר התאונה.

25. אשר לטענות בנוגע להפסדי השתכרות התובע גם כאן מצאתי ממש בטענות לפיהם התובע לא הוכיח באופן ספציפי טענותיו לעניין נזקים ספציפיים שהתרחשו עקב פציעתו בתאונה וטענות לעניין הפסדים ממשיים שניתן לחשבם על פי נתוני אמת בנוגע להשתכרותו לפני התאונה ולאחריה. אני שותפה לדעה כי התובע נמנע מהצגת נתונים מלאים בנוגע להשתכרויותיו והכנסת המשרד עובר לתאונות ולאחריהן. בחירת המומחים מטעם התובע ומטעם בית המשפט שנה ספציפית אחת כדי לקבוע על פיה הנתון הרלוונטי לעריכת ספקולציות עתידיות לעניין הפסדי שכר של התובע הייתה שגויה. השנים שנבחרו על ידי אותם מומחים היו כאלה שלא ייצגו המצב לאשורו, ולא ניתן היה לבסס על בחירה זו חישוב משוער של הפסדי שכר לעתיד עד הגיע התובע לגיל פרישה. כמו כן בחירת התובע ומומחיו ובהתאמה מומחה בית המשפט לבסס קביעותיהם על השערות בדבר הכנסת העסק בשנים ספציפיות למרות שבמועד מתן חוות דעת היו בידיהם נתוני אמת או יכול היה התובע להמציא נתוני אמת הקיימים בדוחות למס הכנסה שהגיש התובע עד מועד זה ומשום מה בחר לא הציגם מחזקים קביעתי כי לא הוכחו בפני נתונים ספציפיים המאפשרים עריכת תחשיב מדויק באשר להפרש בין הכנסות התובע לפני התאונה השנייה ולאחריה. כל זה מצדיק לטעמי עריכת חישוב גלובלי על פי שלוש ההכנסה הממוצעת במשך ודרגת נכותו של התובע. זאת כאשר אין מחלוקת כי התובע השתכר עובר לתאונה שכר העולה על שלוש ההכנסה הממוצעת במשק.

26. צודק ב"כ הנתבעים כי מומחה בית המשפט עצמו נמנע ללא הסבר מספק מלהסתמך בחוות דעתו על דוחות שומה שהגיש התובע בשנים הרלוונטיות (2011-2013). עוד צודק ב"כ הראל כי מומחה בית המשפט העדיף לבסס מסקנותיו בהתבסס על נתוני שנה אחת מייצגת, (שנת 2010), לאחר התאונה ולשכפל התוצאה המתקבלת במקום לנתח נתוני אמת בנוגע להכנסות התובע משנת 2010 ועד מועד חוות דעתו ולבדוק האם שכפול התוצאות על פי נתוני שנת 2010 נותנים תמונה נכונה. כל זאת בהתאם לנתוני האמת שיכול היה המומחה להשיג. בוודאי אין מקום לבסס חישוב הפסדים עתידיים על הכנסות התובע בשנת 2010 שנה בה התובע על פי טענותיו לא שב לעבודה באופן מלא ובפועל רק מחודש מרץ 2010 הותר לו לשוב לעבודה חלקית. לא ברור אפוא מדוע הועדפה על ידי המומחה מטעם בית המשפט שנת 2010 כשנה קובעת לעריכת חישוב משוער. לטעמי בחירת שנה ספציפית וקביעת ההשערה לפיה נתוני העסק בשנת 2010 משקפים מה שיקרה בעתיד בעניינו של התובע אינה עדיפה על החישוב הגלובלי בהתאם לשלוש ההכנסה במשך ודרגת נכותו התפקודית של התובע.

27. אכן הצדדים השקיעו זמן רב ומאמץ בהבאת חוות דעת מומחים ובחקירות ארוכות כדי להוכיח נתונים אשר יאפשרו עריכת חישוב ספציפי בנוגע להפסדיו של התובע לאחר התאונה ואולם "מרוב עצים לא ניתן היה לראות את היער". התמקדות הצדדים בנתונים ספציפיים לגבי השתכרות התובע ובטענות לעניין אי התאמתם לעניינו אינה מכסה על העובדה הפשוטה לגביה אין מחלוקת כי התובע נמנע בזמן אמת מהצגת הנתונים האובייקטיביים המלאים שהיו מאפשרים עריכת חישוב ספציפי בעניינו. מדובר בנתונים האמורים בדוחות מס הכנסה שהוגשו על ידי התובע ממועד התאונה ועד מועד שמיעת עדותו. לא הייתה כל הצדקה להעדפת התובע לבסס נתוניו וקביעותיו על השערות בהתאם לדוחות פנימיים של עסקו או דוחות לא מאושרים ולהימנע מהגשת הדוחות המאושרים שהגיש למס הכנסה שהיו בידיו עובר להגשת תצהיר עדות ראשית מטעמו, ובוודאי עובר למתן עדותו. העובדה שבאופן חלקי וטיפין טיפין התגלה שוב ושוב חסר במידע שמסר התובע בנוגע לדוחות מס הכנסה שהגיש בשנים הרלוונטיות מחזקת את עמדתו כי אין לקבל גישת התובע ובא כוחו כי יש לחשב ההפסדים על פי נתונים ספציפיים שמסר התובע. אני סבורה כאמור כי יש להעדיף עריכת חישוב גלובלי על פי שלוש ההכנסה הממוצעת במשק ודרגת נכותו של התובע.

28. אני סבורה כי יש ממש בטענת ב"כ הראל בסיכומיו הן לגבי חוות דעת מומחה בית המשפט מר גרין והן לגבי חוות דעת רואה החשבון בן שלוש. במקרה דן הוכח בפניי כי הנתונים הבסיסיים ששימשו לחוות דעת מומחה בית המשפט היו לא מדויקים משום שלא נמסרו או לא נבדקו על ידי המומחה נתונים מדויקים עדכניים. המומחה בחר בשיטת עבודה המתבססת על שנה ספציפית אחת ובחירתה בעייתית. המומחה ביסס חוות דעתו על השערות ולא על נתוני אמת ובמצב ענייניים זה רשאי וצריך בית המשפט שלא לקבל חוות דעתו ולהעדיף עריכת תחשיב גלובלי. עוד אציין כי לא מצאתי תשובה לתייה מדוע נערכו חישובים סטטיים על סמך שנה ספציפית אחרי התאונה, שנת 2010, ולפניה שנת 2009, ולא הייתה התמודדות עם הטענה כי עסקו של התובע סבל מירידה בהכנסה גם בשנים 2006-2008. כך ובאופן דומה גם יש ממש בטענת ב"כ הראל בסיכומיו לעניין האמור בחוות דעת רואה החשבון בן שלוש.

יובהר אין בקביעות אלו משום טענה כי התובע הסתיר מידע או טען טענות שלא בתום לב. קביעותי הינה כי התובע לא עמד במשימה המוטלת עליו להוכיח הנתונים הספציפיים שבהתאם להם יש לחשב הפסדים ממשיים שנגרמו לו עקב התאונה. בכך לא הותיר התובע אפשרות בפני בית משפט זה אלא לערוך תחשיב גלובלי.

29. מאידך אין ממש בטענת ב"כ הראל כי משנכשל התובע להציג נתוני אמת האמורים בדוחות מס הכנסה מטעמו ומשאין מחלוקת כי התובע שב לעבודתו אין מקום לפסוק לתובע כלל פיצוי בגין הפסדי שכר בעבר ובעתיד. גם המומחה מטעם הנתבעים מודה כי פציעת התובע בתאונה גרמה לירידה בהכנסתו אם כי לטענתו מדובר בירידה זמנית בלבד. לטעמי החישוב הנכון שיש לעשותו בנסיבות המקרה דן הינו חישוב גלובלי הלוקח בחשבון את דרגת נכותו הרפואית של התובע. דרגה זו הינה דרגת נכות לא מבוטלת ויש בה כדי לפגוע ביכולת אדם

סביר לשוב לעבודה מלאה. ההנחה שהתובע שב לעבודתו כמקודם ולפיכך אין לו הפסדי שכר כלל ועיקר אינה מוצדקת בנסיבות העניין. העובדה שהתובע שב לעבודה סדירה נלקחה בחשבון משבחנתי האם יש מקום להבדיל בין דרגת נכותו הרפואית והתפקודית של התובע ומשקבעתי כי אין להגדיל את אחוזי הנכות גם בגלל העובדה שהתובע שב לעבודה סדירה. אין מקום לטעמי לפגוע בתובע פעם נוספת באופן חישוב הפסדי שכר עתידיים ולהתעלם כליל מן העובדה כי פגיעת התובע בתאונה השנייה הותירה אותו נכה באחוזי נכות בשיעור לא מבוטל בסך 21%. מדובר בנכות בגין פגיעה בעמוד שדרה, כאבים בגב ומגבלת תנועה. אין לאמור כי תובע במצב זה גם אם חזר לעבודה לא סבל ולא יסבול כלל נזק או פגיעה בשכרו או בפוטנציאל השתכרותו. פגיעה זו מקשה על התובע חזרה מלאה לעבודה, דורשת ממנו מאמץ יתר כדי לעבוד כמקודם אשר כלל לא בטוח כי יוכל להתמיד בו לאורך זמן וכן מונעת ממנו אפשרות להרבות מאמצים כדי להגדיל הכנסותיו. זאת ועוד יש לזכור כי אין אדם יודע לבטח מה צופן לו העתיד. מדובר בתובע המנהל עסק עצמאי אשר אין לדעת לגביו מה יילד יום. כמו כן יש להתחשב בהשפעת פגיעת התובע ודרגת נכותו על תפקודו ככל שהוא ילך ויתבגר.

באם נכוונות טענות נתבעים כי עסקו של התובע סבל ממילא מקשיים ואובדן הכנסות אפשר ובעתיד יתקל עסק זה בקשיים, התובע יצטרך להפסיק עבודתו בו והוא ימצא עצמו צריך למצוא פרנסה חדשה ובמצב עניינים זה תהיה לדרגת נכותו הצמיתה השפעה על יכולתו העתידית של התובע להתפרנס.

30. מכל האמור לעיל מאחר ומצאתי ממש בטענות ב"כ התובע באשר להשתכרותו החודשית עובר לתאונה השנייה אשר הייתה גבוהה משלוש ההכנסה הממוצעת במשק כאמור בסיכומיו בסעיפים 76 ואילך, טענות שלא נסתרו בסיכומי ב"כ הנתבעים אני סבורה כי יש לחשב הפסדי השכר העתידיים של התובע על בסיס דרגת נכותו הצמיתה עקב התאונה השנייה בשיעור 21% משלוש ההכנסה הממוצעת במשק. חישוב זה כפי שיוסבר להלן לא יבוצע לגבי הפסדי שכר בעבר אותם יש להוכיח באופן ספציפי, ולגבי תקופה זו לא הוכחו טענות התובע. בהתאמה בגין התאונה הראשונה לא נגרמו לתובע הפסדי שכר עתידיים כלשהם ובגין התאונה השנייה נגרמו לתובע הפסדי שכר אותם ניתן לחשב באופן גלובלי על פי דרגת נכות בשיעור 21% משלוש ההכנסה הממוצעת במשק בניכוי מס בסך 21,471 ₪ לתקופה עד הגיע התובע לגיל 70 מקדם 166.7436 ובסך הכל 751,832 ₪.

31. אשר לגיל הפרישה של התובע בהתחשב בטיב עיסוקו, היותו בעל מקצוע חופשי ובעל עסק והיותו מרצה באוניברסיטה בה גיל הפרישה אינו גיל הפרישה הכללי אני סבורה ולא נטען בפני אחרת כי יש לחשב גיל פרישה זה בהתאם להנחה שהתובע לא היה פורש לולא התאונה בטרם הגיעו לגיל 70.

32. אשר להפסדי השכר של התובע בעבר בגין התאונה הראשונה כאמור צודק ב"כ קרנית כי לא הוכח הפסד שכר לעבר למעט בתקופה בת חודשיים ותצי בהם שהה באי כושר. לא הוכח כי בתקופה הנוספת בה נזקק התובע לטיפול פיזיותרפיה. התובע לא עבד ולא יכול היה לעבוד.

בגין תקופה זו של חודשיים וחצי בהנחה כי התובע השתכר מעבר לשלוש ההכנסה הממוצעת במשק יחושב הנזק באופן גלובלי בסך של 53,678 ₪ (לחודשיים וחצי תקופת אי הכושר).

33. אשר להפסדי שכר של התובע בעבר לאחר התאונה השנייה יש ממש בטענות ב"כ הראל כי מדובר בהפסדים שיש להוכיחם במדויק ולאור האמור לעיל, ולמרות המידע הרב שהובא בפניי נמנע התובע מהבאת נתוני אמת מדויקים על פי דוחות מס הכנסה. כן אין להתעלם מן העובדה כי למעט שנת 2010 שב התובע לעבודה מלאה ולא הוכחו באופן מדויק הנזקים הנטענים על ידו. מאידך אין מחלוקת כי אכן חלו שינויים בהיקף עבודת התובע לאחר התאונה השנייה ובהרכב השותפים בעסק ובאופן חלוקת הרווחים, אם כי לא הוכח כי כל השינויים נבעו ממצבו של התובע עקב התאונה.

בהתאמה ולאור טענות ב"כ הראל אשר גם הוא סבר כי כן יש מקום לפסוק לתובע פיצוי בגין הפסדי שכר בגין התאונה השנייה ומאחר ובתאונה השנייה אושרו לתובע ימי אי כושר של כחמישה חודשים והוא שב לעבודה חלקית בחודש מרץ 2010 ואין הוכחה כי לא שב לעבודה מלאה החל משנת 2011 אחשב סכום הפיצוי המגיע בגין אובדן הפסד שכר בעבר בגין התאונה השנייה באופן גלובלי בסך של 214,710 ₪. (5 חודשים X 21,471 ₪ + 10 חודשים X 10,735 ₪).

אשר להפסדי שכר של התובע בעתיד אלו יחושבו כאמור בסעיף 30 לעיל.

34. בהתחשב בכל האמור לעיל, בתקופת עבודתו של התובע עד לתאונות נשוא ההליך בפניי ובהתחשב בשיבתו לעבודה ובתקופה שחלפה ממועד התאונות ועד היום בה התמיד התובע בעבודתו ובהתחשב בגילו ובהעדר הוכחה של שינויים בהפרשות התובע לקופת פנסיה אני סבורה כי יש מקום לפסוק לתובע פיצוי בגין אובדן פנסיה ותנאים סוציאליים בשיעור 10% מהפסדי השכר לעבר ולעתיד שנפסקו בגין התאונה השנייה.

35. לאור כל האמור לעיל הפסדיו הממונים של התובע עקב התאונה הראשונה יחושבו כדלקמן: הפסדי שכר בעבר סך של 53,678 ₪.

אין להוסיף הפרשי הצמדה ממחצית התקופה ועד לתשלום בפועל משום שהחישוב נעשה על פי השכר הממוצע במשק נכון להיום.

לסכום תצטרף ריבית ממחצית התקופה הרלוונטית ועד התשלום בפועל.

לאור האמור לעיל הפסדי השכר של התובע עקב התאונה השנייה הם כדלקמן:

הפסדי שכר לעבר לשנים 2009-2010 סך של 214,710 ₪.

לסכום זה יש לצרף רק ריבית למחצית התקופה. אין הפסדי שכר לשנים 2011-2015.

הפסדי שכר לעתיד של התובע בגין התאונה השנייה הם סך של 751,832 ₪.

סיכום

36. לאור כל האמור לעיל הפיצוי המגיע לתובע הוא כדלקמן:

I עקב התאונה הראשונה 75% מהסכומים האמורים להלן:

- א. כאב וסבל כאמור לעיל 16,129.3 ₪.
- ב. הוצאות לרבות עזרת צד ג', ניידות, הוצאות רפואיות וכדומה כאמור לעיל סך של 4,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום 1.6.2009 ועד התשלום בפועל.
- ג. הפסדי שכר לעבר כאמור לעיל 5,368 ₪.

II עקב התאונה השנייה:

- א. כאב וסבל 45,990.6 ₪.
- ב. עזרת צד ג' עבר ועתיד 100,000 ₪. (מכיוון שמדובר בחישוב גלובלי אין להוסיף הפרשי הצמדה וריבית).
- ג. הוצאות רפואיות וניידות 45,000 ₪. (מכיוון שמדובר בחישוב גלובלי אין להוסיף הפרשי הצמדה וריבית).
- ד. הפסדי שכר לעבר לשנת 2009-2010 214,710 ₪ בצירוף ריבית מיום 1.1.2010 ועד התשלום בפועל.
- ה. הפסדי שכר לעתיד 751,832 ₪.
- ו. הפסדי פנסיה ותנאים סוציאליים סך של 96,542 ₪.

37. הסכומים הנ"ל ישולמו בתוך 30 יום ממועד המצאת פסק דין זה אחרת יישאו הפרשי הצמדה וריבית ממועד פסק הדין ועד התשלום בפועל. בנוסף ישולם שכר טרחת עורך דין ומע"מ כחוק, החזר אגרה ששולמה והחזר תשלומים ששילם התובע אם שילם בגין חוות דעת רפואית. בשכר טרחת המומחה מר גרין לרבות השכר בגין הופעתו לדיון ולחקירה ושכרו לעניין שאלות הבהרה, לאור מסקנותיי כאמור לעיל, ובהתחשב בהעדר נתונים מספיקים יישאו הצדדים בחלקים שווים.

38. מהסכומים לעיל ינוכו תשלומים ביניים לרבות תשלומים תכופים ששולמו אם שולמו לתובע בצירוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד כל תשלום. זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום ממועד קבלת העתק מפסק הדין.

המזכירות תשלח עותק פסק הדין לצדדים בדואר.

ניתן היום, י"ב שבט תשע"ה, 01 פברואר 2015, בהעדר הצדדים.

ישראלה קראי גירון 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן